

รายงานวิจัย

การวิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่นและคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของบัณฑิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

**Analysis of Local Need Assessment and Desirable Characters of
Students of Educational Faculty, Phetchabun Rajabhat University.**

นางสาวน้ำฝน เป้าทองคำ
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประจำปีงบประมาณ 2557

รหัสโครงการ

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่นและคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของบัณฑิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

**Analysis of Local Needs Assessment and Desirable Characters of
Students of Educational Faculty, Phetchabun Rajabhat University.**

นางสาวน้ำฝน เป้าทองคำ
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ทุนอุดหนุนโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ประจำปีงบประมาณ 2557

ชื่องานวิจัย	การวิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่นและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของบัณฑิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้วิจัย	น้ำฝน เบ้าทองคำ
สาขาวิชา	วิทยาศาสตร์ทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 2558

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่นและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยสองรูปแบบคือการวิจัยเชิงเอกสาร (Document Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กำหนดกลุ่มเป้าหมายคือ สถานศึกษาทุกระดับชั้นทุกโรงเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 112 โรงเรียน ที่มีบัณฑิตครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียน ข้อมูลจากศูนย์ฝึกวิชาชีพคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ 112 แห่ง ผลการวิจัยพบว่ามีโรงเรียนตอบแบบสอบถามกลับมาทั้งสิ้น 63 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 56.25 จากจำนวนผู้ใช้บัณฑิตทั้งหมด โรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามสูงสุด คือโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 30.16 ตำแหน่งของผู้ประเมินที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากคือตำแหน่งผู้อำนวยการ ร้อยละ 31.16 เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 52.38 อายุเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 50 – 59 ปี สาขาวิชาที่มินักศึกษาปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนและมีผู้ใช้บัณฑิตตอบแบบประเมินสูงสุด คือสาขาวิชาการศึกษาภาษาอังกฤษ ร้อยละ 26.76 ผลการประเมินในคุณลักษณะในทุกด้านอยู่ในระดับมาก หรือมีการแสดงออกของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของบัณฑิตบ่อยมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.12) แสดงว่าบัณฑิตคณะครุศาสตร์มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของวิชาชีพ สามารถเป็นครูในโรงเรียนได้ตามหลักสูตรที่สำเร็จการศึกษา มีเพียงข้อเสนอแนะบางประการจากผู้ประเมินที่ต้องการให้คณะครุศาสตร์เพิ่มให้เดิมแก่บัณฑิต คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม

การวางแผนงานเพื่อการพัฒนาคนและงานที่เกี่ยวข้อง การเสาะแสวงหาความรู้ตามรูปแบบของ
การศึกษาตลอดชีพ การเสริมสร้างประสบการณ์ด้านการสื่อสารผ่านสื่อเทคโนโลยี

คำสำคัญ

ความต้องการของท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ความพึงพอใจ

Research Title Analysis of Local Needs Assessment and Desirable Characters of Students of Educational Faculty, Phetchabun Rajabhat University.

Author Namfon Baowthongkum

Author affiliation General Science
Phetchabun Rajabhat University 2015

Abstract

Analysis of local needs assessment and desirable characters students of educational faculty, Phetchabun Rajabhat University. The aimed to studied the desirable characters students of educational faculty, Phetchabun Rajabhat University. Two methods of research, Document research and Survey research. The subjects, selected from 112 schools in the province that attended the B.E. 2012 graduation ceremony and reported their employment statuses to the university. The study revealed the following results. The survey questionnaires developed by the researcher were sent to the employers/entrepreneurs in the workplaces where the subjects were employed. 112 completed surveys (56.25%). The most respondents Secondary school and high school (30.16%), school director (31.16%), male (52.38%), average age is between 50 - 59 years of study. Graduates have received the highest response was the department of English education (26.76%). All assessment, showed high ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.12) it was found that the Graduate had desirable characters students of educational faculty. They can a teacher in the school. There were only a few suggestions from the employers/entrepreneurs. The educational faculty must development students of faculty about related agencies, the knowledge-based model of education for life and enhancing the communications experience through technology.

Keywords

Local Needs Assessment, Desirable Characters, Satisfaction

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือจากหลายๆ ฝ่าย โดยเฉพาะอาจารย์ ดร. ชาทรี นาคะกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดำรัสวิทย์ ปทุมมาศ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมใจ กงเดิม และ อาจารย์ ดร. กานต์ อัมพานนท์ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการหาความเที่ยงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย จนงานวิจัยนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ คณบดีคณะครุศาสตร์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ด้านเครื่องมือและสถานที่ในการดำเนินงานวิจัย พร้อมทั้งออกคำสั่งอนุมัติเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิจัย

ขอขอบคุณกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการดำเนินงานวิจัย ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องในงานวิจัยที่ผู้วิจัยไม่ได้กล่าวนาม ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบคุณในการให้ความช่วยเหลือในทุกด้านไว้ในโอกาสนี้

น้ำฝน เบ้าทองคำ

หัวหน้าโครงการวิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่*1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	2
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	2
1.4 ระเบียบวิธีวิจัย	2
1.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	3
1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	3
1.7 ระยะเวลาการทำวิจัย	3
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่*2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	5
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
บทที่*3 วิธีดำเนินการวิจัย	20
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	20
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	20
3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	22
3.4 การดำเนินการวิจัย	22
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	23
บทที่*4 ผลการวิจัย	24
4.1 การวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่	

	หน้า
พืงประสงค์	24
4.2 ปัญหา / ข้อเสนอแนะและความต้องการคุณลักษณะของบัณฑิตที่ผู้ใ้	
บัณฑิตพืงประสงค์	33
บทที่*5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	34
5.1 วัสดุเห็ด	34
5.2 น้ำหนักของสารสกัด	37
บรรณานุกรม	38
ภาคผนวก	39
ภาคผนวก ก	40
ประวัติ	
นักวิจัย	41

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บัณฑิตที่ตอบแบบประเมินจำแนกตามประเภทหน่วยงาน ตำแหน่งผู้ประเมิน เพศ และอายุ	24
2	แสดงจำนวนและร้อยละของบัณฑิตครูศาสตร์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่ตอบแบบประเมินจำแนกตามสาขาวิชา	24
3	แสดงระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิต	25
4	แสดงระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย “บัณฑิตมีความรู้ สู้งาน”	31
5	ผลการประเมินความพึงพอใจในภาพรวมทุกด้าน	32

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาทุกด้านที่จะทำให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจุบันซึ่งเป็นยุคโลกาภิวัตน์ การศึกษานับเป็นหัวใจสำคัญในการดำรงชีวิตให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ ที่มีมาตรฐานเป็นตัวกำหนดคุณภาพผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องนำกรอบแนวคิด หลักสูตร จุดหมาย และ โครงสร้างที่สำคัญนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตน ซึ่งเขาเหล่านั้นจะนำไปใช้เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ฉะนั้นจึงต้องดำเนินการให้ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาระดับนี้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพเพื่อเป็นพลเมืองที่ดี มีความรู้ความสามารถ มีทักษะขั้นพื้นฐานและการประกอบอาชีพได้ตามควรแก่โอกาสและความสามารถที่จะช่วยตนเอง และทำประโยชน์ให้แก่สังคมและประเทศชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ได้กล่าวไว้ในมาตราที่ 23, 24 และ 26 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสรุปได้ว่าต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องบูรณาการความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยต้องผสมผสานสาระความรู้เหล่านั้นให้ได้สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา และให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยการทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมในแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา ซึ่งบุคลากรที่สำคัญในการนำพาผู้เรียนไปสู่เป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ในกระบวนการจัดการศึกษาของชาติก็คือ “ครู”

มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นเป็นสถานการศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถ เพื่อรับใช้สังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นหน่วยงานที่ผลิตบัณฑิตครูเพื่อสอนและพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นเยาวชนของชาติให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและพร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตน ประกอบกับปรัชญาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น และเพื่อให้คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์สามารถที่จะผลิตบัณฑิตครูที่มีทั้งจำนวนและคุณภาพออกไปรับใช้สังคมตามอุดมการณ์และความต้องการของการจัดการศึกษาของชาติ จึงจำเป็นต้องมีข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความต้องการอัตรากำลังครูและความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตครูตามการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งงานวิจัยนี้จะทำให้ได้สารสนเทศดังกล่าว

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

1.3 สมมุติฐานการวิจัย

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์มีผลต่ออัตรากำลังและการจ้างงานในสถานศึกษา

1.4 ระเบียบวิธีวิจัย

1.4.1 ประเภทของการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยสองรูปแบบคือการวิจัยเชิงเอกสาร (Document Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

1.4.2 กรอบแนวคิดของโครงการวิจัย

1.4.2.1 ความต้องการอัตรากำลังครูของสถานศึกษาในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นอย่างไร ซึ่งเป็นลักษณะการวิจัยเชิงเอกสาร (Document Research)

1.4.2.2 คุณลักษณะของบัณฑิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ตามการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิตอย่างไร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

1.4.3 กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายคือ สถานศึกษาทุกระดับชั้นทุกโรงเรียน ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 112 โรงเรียน ที่มีบัณฑิตครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ปฏิบัติหน้าที่อยู่ ข้อมูลจากศูนย์ฝึกวิชาชีพคณะครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ 112 แห่ง

1.4.4 ตัวแปรที่ศึกษา

1.4.4.1 ความต้องการอัตรากำลังครูสถานศึกษาในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์

1.4.4.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ซึ่งจำแนกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ทางวิชาการ 2) ด้านคุณธรรม 3) ด้านทักษะวิชาชีพ และคุณลักษณะตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย “บัณฑิตมีความรู้ สู้งาน”

1.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยสองรูปแบบคือการวิจัยเชิงเอกสาร (Document Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จึงใช้เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตครู ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตครู ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตใช้การวิเคราะห์สถิติภาคบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.7 ระยะเวลาทำการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัย 12 เดือน ตั้งแต่ ตุลาคม 2556 ถึง กันยายน 2557

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.8.1 ทำให้ทราบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

1.8.2 ได้ข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจและวางแผนในการรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

1.8.3 ได้ข้อมูลในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 2552

โลกยุคปัจจุบันมีความสะดวกรวดเร็วในการเดินทางและการติดต่อสื่อสารเป็นอย่างมากในด้านการศึกษา เกิดการเคลื่อนย้ายนักศึกษา ครู อาจารย์และบุคลากรเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากต่างสถาบันทั้งในและต่างประเทศ นอกจากนี้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องการความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาการทำงานมีจำนวนมากขึ้น สิ่งจำเป็นที่ต้องดำเนินการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว คือ การปรับปรุงระบบการศึกษาเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาให้มีความใกล้เคียงกันกับ สถาบันอุดมศึกษาที่ดีอื่นๆ เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่การเคลื่อนย้ายนักศึกษาและการเทียบโอนหน่วยกิต สำหรับประเทศไทย การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ส่งผลกระทบให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาทุกระดับ มีการเน้นหนักให้ ปรับปรุงหลักสูตรและปรับเปลี่ยนวิธีการสอนเพื่อพัฒนานักศึกษาให้คิดเป็น แก้ปัญหาเป็นและเห็นคุณค่า ของวัฒนธรรมไทย มีการยกระดับของสถาบันราชภัฏและสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลขึ้นเป็น มหาวิทยาลัย การเปิดดำเนินการของวิทยาลัยชุมชน และให้อิสระในการดำเนินการแก่สถาบันอุดมศึกษา เอกชนมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ทำให้สถาบันอุดมศึกษามีความหลากหลาย มีการขยายตัวเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาได้อย่างทั่วถึง ท่ามกลางสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ ก่อให้เกิดปัญหาตามมา กล่าวคือ จะทำอย่างไรให้สังคมเชื่อมั่นได้ว่าคุณวุฒิที่บัณฑิตได้รับจากสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งมีคุณภาพและมาตรฐานที่สามารถเทียบเคียงกันได้

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานกำกับและส่งเสริมการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาจึงได้ดำเนินการ โครงการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (Thai Qualifications Framework for Higher Education : TQF) เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำนโยบายที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติในส่วนของ มาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษามุ่งเน้นเป้าหมายการจัดการศึกษาที่ผล

การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของนักศึกษา ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพบัณฑิตที่ได้รับคุณวุฒิแต่ละคุณวุฒิและสื่อสารให้สังคม ชุมชน รวมทั้ง สถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศเข้าใจได้ตรงกันและเชื่อมั่นถึงผลการเรียนรู้ที่บัณฑิตได้รับการพัฒนาว่ามีมาตรฐานที่สามารถเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ

2.1.2 มาตรฐานผลการเรียนรู้ของคุณวุฒิของประเทศไทย

การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ที่นักศึกษาพัฒนาขึ้นในตนเอง จากประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างการศึกษากลับมามาตรฐานคุณวุฒิกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมีอย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และด้วยความรับผิดชอบทั้งในส่วนตัวและส่วนรวมความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยม การพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตามศีลธรรม ทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม
2. ด้านความรู้ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ การนึกคิด และการนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการ ทฤษฎีตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้
3. ด้านทักษะทางปัญญา หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎีและกระบวนการต่าง ๆ ในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ไม่เคยคาดคิดมาก่อน
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ หมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงถึงภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความสามารถในการวางแผน และรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ความสามารถในการใช้เทคนิคทาง คณิตศาสตร์ และสถิติความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูด การเขียน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นอกจากนี้จากผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านนี้บางสาขาวิชาต้องการการทักษะทางกายภาพอย่างสูง เช่น การเดินร่า ดนตรีการวาดภาพ การแกะสลัก พลศึกษา การแพทย์และวิทยาศาสตร์การแพทย์จึงต้องเพิ่มมาตรฐานผลการเรียนรู้ทางด้านทักษะพิสัย (Domain of Psychomotor Skill)

2.1.3 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ (ชูชาติ อารีจิตรานุสรณ์, 2009)

เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนการสอน เป็นเพียงเครื่องมือส่วน หนึ่งที่มุ่งสร้าง ความรู้ให้แก่ บัณฑิต และมีอาจารย์จำนวนมากมุ่งสอนเฉพาะตามหลักสูตรที่กำหนด และมี นักศึกษา เป็นจำนวนมากมุ่ง เรียนให้ครบหลักสูตรเพื่อรับปริญญาบัตร โดยที่ทั้งสองฝ่ายมักจะลืม คิดถึงคุณลักษณะบัณฑิตที่สังคม ต้องการ ดังนั้นจึงพบว่า มีผู้จบปริญญาเป็นจำนวนมากขาด คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ซึ่งนับว่าเป็นการ ลงทุนทางการศึกษาที่สูงเกินไปซึ่งไม่ควรปล่อย ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาของประเทศไทย

2.1.3.1 ความสำคัญของคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

เนื่องจากในปัจจุบันความรู้และเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มี ความเข้มงวดด้านมาตรฐาน วิชาชีพมากขึ้น มีการแข่งขันกันมากขึ้น และการทำงานมีลักษณะที่ หลากหลายมากขึ้น ดังนั้น การกำหนด คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์จึงมีประโยชน์อย่างน้อย 3 ประการคือ

ประการแรก หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน ชุมชน สังคม ทั้งใน ระดับชาติและระดับนานาชาติ ได้รับประโยชน์มากยิ่งขึ้น เพราะได้บัณฑิตที่คุณสมบัติตรงกับ ความ ต้องการมากขึ้น

ประการที่สอง เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการใช้คุณลักษณะบัณฑิต ที่พึงประสงค์เป็นแนวทาง ในการปรับปรุงหลักสูตร วางแผนการจัดการเรียนการสอน การจัด กิจกรรม และบริหารจัดการทรัพยากร ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ประการที่สาม เป็นประโยชน์ต่อบัณฑิตที่มีคุณสมบัติเหมาะสม เพราะ จะทำให้ มีโอกาสในการ ถูกคัดเลือกเข้าทำงานมากขึ้น และมีโอกาสในการก้าวหน้าในการงาน มากขึ้น

ในขณะที่ตลาดแรงงานที่ต้องการบัณฑิตที่ “ดีและเก่ง” มากกว่าบัณฑิตที่ “เก่งแต่ไม่ดี” กล่าวคือตลาดแรงงาน ไม่ได้เน้นความรู้เป็นลำดับแรก แต่จะเน้นความประพฤติ และ บุคลิกภาพมากกว่าความรู้ ทั้งนี้อาจมีเหตุผลจาก 3 ประการคือ

ประการแรก การทำงานในปัจจุบันต้องมีการทำงานเป็นทีม ทำงาน ร่วมกับผู้อื่น ทำงานภายใต้แรงกดดันต่าง ๆ มากขึ้น และมีการติดต่อประสานงานซึ่งกันและกัน ก่อนข้างมาก

ประการที่สอง นักศึกษาอ่อนแอ ขาดภูมิคุ้มกัน ความงอกงามด้าน คุณธรรมและจริยธรรมลดลง เนื่องจากกระแสวัตถุนิยม อบายมุข และตัวอย่างต่าง ๆ ที่ไม่ดีในสังคม

ประการที่สาม ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ตรงกับสิ่งที่ต้องใช้หรือปฏิบัติจริง ดังนั้นบัณฑิตจึงต้องไปเรียนรู้ใหม่ในสถานที่ทำงานจริงในภายหลัง

ชูชาติ อารีจิตรานุสรณ์ (2009) มีความเห็นว่าความดีสามารถสร้างความเก่งได้ตามหลักพุทธศาสนา เพราะศีลจะสร้างสมาธิ และสมาธิจะสร้างปัญญา แต่ในขณะที่ความเก่งอาจจะสร้างคนให้เป็นคนดีไม่ได้ และให้ความสำคัญแก่คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามลำดับดังนี้

1) ด้านความประพฤติ ตัวอย่างเช่น มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ตรงเวลา ขยัน มุ่งมั่น เสียสละ อุทิศตนและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ฯลฯ ในด้านความประพฤติอาจใช้กิจกรรมทางศาสนาช่วยขัดเกลาจิตใจ การจัดให้ฟังเทศน์และสันทนาธรรม การฟังการบรรยายจากผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรมดีเด่นในด้านต่าง ๆ ฯลฯ.

2) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ตัวอย่างเช่น การทำงานเป็นทีม การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้ดี มีจิตอาสา (service mind) ฯลฯ. สถานศึกษาควรให้นักศึกษาเรียนรู้เทคนิคและวิธีการทำงานเป็นทีม การปรับตัวในสังคม และการให้บริการที่ดี โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสม

3) ด้านบุคลิกภาพ บุคลิกภาพในที่นี้หมายถึงบุคลิกภาพภายในและภายนอก ตัวอย่างเช่น มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีวุฒิภาวะสูง เปิดใจกว้าง กล้าแสดงออก การคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน การแต่งกายเหมาะสม การวางตนให้เหมาะสม ฯลฯ. ซึ่งการพัฒนาบุคลิกภาพทั้งภายในและบุคลิกภาพภายนอกอาจกระทำได้โดยการจัดฝึกอบรมหลักสูตรการสร้างภาวะผู้นำ (leadership) เทคนิคการพูดในที่ชุมชน การแต่งกายที่เหมาะสม และมารยาทในการเข้าสังคม เป็นต้น

4) ด้านความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ ความเชี่ยวชาญเป็นสิ่งที่อยู่เหนือกว่าความรู้ปกติ ได้แก่มีความรอบรู้ในวิชาชีพ มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ทางวิชาการอย่างมีเหตุผล มีวิจารณญาณและความสามารถในการแก้ปัญหา มีความสามารถในการวิจัย ค้นคว้า ประยุกต์หรือดัดแปลง ฯลฯ. ซึ่งการสร้าง ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพอาจกระทำโดยการเพิ่มการฝึกภาคปฏิบัติให้มากขึ้น การให้เรียนวิชาการคิดวิเคราะห์ (critical thinking) ซึ่งบางมหาวิทยาลัยในประเทศแถบทวีปอเมริกาได้กำหนดให้เป็นวิชาบังคับสำหรับนักศึกษาทุกคน การให้เรียนวิชาระเบียบวิธีวิจัย (research methodology) เพื่อเสริมศักยภาพในการ

5) คุณลักษณะอื่น ๆ ตัวอย่างเช่น มีค่านิยมที่ดี มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง มีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารได้อย่างน้อย 1 ภาษา มีความรู้และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีทันสมัยที่เหมาะสม มีจิตสำนึกในการฝึกศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการมีความสามารถพิเศษอื่น ๆ ฯลฯ.

2.1.3.2 ใครบ้างมีส่วนร่วมในการสร้างคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

ในสภาพความจริงนักศึกษาใหม่ส่วนใหญ่จะถูกกรูเร้าจากกระแสค่านิยม อบายมุข ยาเสพติด ปัญหาจากครอบครัว และการทำกิจกรรมที่หลากหลาย จนทำให้เกิดความสับสนในเป้าหมายการเรียน ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา คณาจารย์ นักศึกษา และผู้ปกครองที่จะต้องช่วยกันสร้าง บัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้วยบทบาทและหน้าที่ที่แตกต่างกันดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทที่กว้างขวาง ตัวอย่างเช่น การกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่ชัดเจน การกำหนดคุณลักษณะที่โดดเด่นของบัณฑิตเฉพาะสถานศึกษาแต่ละแห่ง กำหนดแผน กลยุทธ์ โครงการและกิจกรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว การถ่ายทอดให้นักศึกษา คณาจารย์และ บุคลากรรับทราบถึงนโยบายการผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ การสรรหาอาจารย์ที่ดีและเก่งที่สุดเข้ามาช่วยปั้น แต่งนักศึกษา การคัดเลือกนักศึกษาที่มีคุณภาพเข้ามาเรียนให้มากขึ้น การสำรวจความพึงพอใจของนายจ้าง ต่อบัณฑิตของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ฯลฯ.

อาจารย์ต้องพยายามทาตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ อยู่ ตลอดเวลา มีความมุ่งมั่นและทุ่มเทที่จะใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการใช้กิจกรรม นอกห้องเรียนสร้างเสริมนักศึกษาทุกคนให้มีคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์มากที่สุด แต่สิ่งที่ผู้เขียนเห็น ว่าเป็นอุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาของนักศึกษาค่อนข้างมากคือ การแสดงตัวอย่างที่ไม่ดีของอาจารย์บาง คน การปิดกั้นความอยากรู้อยากเห็นของนักศึกษาด้วยการไม่เปิดโอกาสให้นักศึกษาถาม การไม่เปิดโอกาส ให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น ไม่สนับสนุนให้นักศึกษา คิดนอกกรอบ(lateral thinking) และการไม่มีเวลา ให้นักศึกษาเข้าพบเพื่อปรึกษาหารือ

นักศึกษาต้องพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเอง โดยการ ให้ความร่วมมือและพยายามปฏิบัติตามกรอบ และแนวทางปฏิบัติที่สถานศึกษากำหนดไว้ ถึงแม้ว่าจะมีความยากลำบากในสิ่งที่ต้องปฏิบัติ เพราะสิ่งที่ ปฏิบัติในวันนี้จะผลิดอกออกผลในวันข้างหน้า นอกจากนี้นักศึกษา

รุ่นพี่ และเพื่อนนักศึกษาควร มีส่วน ร่วมที่สำคัญในการสร้างคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้วยระบบและวิธีการของนักศึกษา

ผู้ปกครอง ถึงแม้ว่านักศึกษา ในสถานศึกษาจำนวนมากจะอยู่ห่างผู้ปกครอง แต่ความรักและความ เอาใจใส่ที่ผู้ปกครองควรให้กับนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้นักศึกษาอยู่ในกรอบของคนดีได้มาก ยิ่งขึ้น

2.1.2 ความพึงพอใจ (ประเสริฐ, 2013)

2.1.2.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (Satisfaction) ได้มีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้หลายความหมาย ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน (2542) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า พึงพอใจ หมายถึง รัก ชอบใจ และพึงใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ

ดิเรก (2528) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทศนคติทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีต่องานที่ทำของบุคคลที่มีต่องานในทางบวก ความสุขของบุคคลอันเกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับผลเป็นที่พึงพอใจ ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีความสุข ความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและมีกำลังใจ มีความผูกพันกับหน่วยงาน มีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของงานที่ทำ และสิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานส่งผลต่อถึงความก้าวหน้าและความสำเร็จขององค์กรอีกด้วย

วิรุฬ (2542) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะมีความคาดหวังกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดีจะมีความพึงพอใจมากแต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พึงพอใจเป็นอย่างยิ่ง เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตั้งใจไว้ว่าจะมีมากหรือน้อยสอดคล้องกับ นครชัย (2535) กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งหรือปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง ความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนองหรือบรรลุจุดมุ่งหมายในระดับหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้น หากความต้องการหรือจุดมุ่งหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง

กิตติมา (2529) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือพอใจที่มีต่อองค์ประกอบและสิ่งจูงใจในด้านต่างๆเมื่อได้รับการตอบสนอง

กาญจนา (2546) กล่าวว่า ความพึงพอใจของมนุษย์เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่เราจะทราบว่าบุคคลมีความพึงพอใจหรือไม่สามารถสังเกตโดยการแสดงออกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อนและต้องมีสิ่งเร้าที่ตรงต่อความต้องการของบุคคล จึงจะทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ ดังนั้นการสิ่งเร้าจึงเป็นแรงจูงใจของบุคคลนั้นให้เกิดความพึงพอใจในงานนั้น

นภารัตน์ (2544) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกทางบวกความรู้สึกทางลบและความสุขที่มีความสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน โดยความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความรู้สึกทางบวกมากกว่าทางลบ

เทพพนม และสวิง (2540) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นภาวะของความพึงใจหรือภาวะที่มีอารมณ์ในทางบวกที่เกิดขึ้น เนื่องจากการประเมินประสบการณ์ของคนๆหนึ่ง สิ่งที่ขาดหายไประหว่างการเสนอให้กับสิ่งที่ได้รับจะเป็นรากฐานของการพอใจและไม่พอใจได้

สง่า (2540) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมายหรือเป็นความรู้สึกขั้นสุดท้ายที่ได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

จากการตรวจสอบเอกสารข้างต้นสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือทัศนคติที่ดีของบุคคล ซึ่งมักเกิดจากการได้รับการตอบสนองตามที่ตนต้องการ ก็จะเกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น ตรงกันข้ามหากความต้องการของตนไม่ได้รับการตอบสนองความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น

2.1.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

Shelly อ้างโดย ประกายดาว (2536) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกทางบวกและความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวกเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดความสุข ความสุขนี้เป็นความรู้สึกที่แตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่นๆ กล่าวคือ เป็นความรู้สึกที่มีระบบย้อนกลับความสุขสามารถทำให้เกิดความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นได้อีก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความสุขเป็นความรู้สึกที่สลับซับซ้อน และความสุขนี้จะมีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกในทางบวกอื่นๆ ขณะที่วิชัย (2531) กล่าวว่า แนวคิดความพึงพอใจ มีส่วนเกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์ กล่าวคือ ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนอง ซึ่งมนุษย์ไม่ว่าอยู่ในที่ใดย่อมมีความต้องการขั้นพื้นฐานไม่ต่างกัน

พิทักษ์ (2538) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นปฏิกิริยาด้านความรู้สึกต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นที่แสดงผลออกมาในลักษณะของผลลัพธ์สุดท้ายของกระบวนการประเมิน โดยบ่งบอก

ทิศทางของผลการประเมินว่าเป็นไปในลักษณะทิศทางบวกหรือทิศทางลบหรือไม่มีปฏิกิริยาคือ
เฉยๆ ต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งที่มากระตุ้น

2.1.2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

Kotler and Armstrong (2002) รายงานว่า พฤติกรรมของมนุษย์เกิดขึ้นต้องมี
สิ่งจูงใจ (motive) หรือแรงขับเคลื่อน (drive) เป็นความต้องการที่กดดันจนมากพอที่จะจูงใจให้บุคคล
เกิดพฤติกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งความต้องการของแต่ละคนไม่
เหมือนกัน ความต้องการบางอย่างเป็นความต้องการทางชีววิทยา(biological) เกิดขึ้นจากสภาวะตึง
เครียด เช่น ความหิวกระหายหรือความลำบากบางอย่าง เป็นความต้องการทางจิตวิทยา
(psychological) เกิดจากความต้องการการยอมรับ (recognition) การยกย่อง (esteem) หรือการเป็น
เจ้าของทรัพย์สิน (belonging) ความต้องการส่วนใหญ่อาจไม่มากพอที่จะจูงใจให้บุคคลกระทำใน
ช่วงเวลานั้น ความต้องการกลายเป็นสิ่งจูงใจ เมื่อได้รับการกระตุ้นอย่างเพียงพอจนเกิดความตึง
เครียด โดยทฤษฎีที่ได้รับการนิยมนามากที่สุด มี 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีของอับราฮัม มาสโลว์ และ
ทฤษฎีของซิกมันด์ ฟรอยด์

1) ทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's theory motivation)

อับราฮัม มาสโลว์ (A.H.Maslow) ค้นหาวิธีที่จะอธิบายว่าทำไมคนจึงถูกผลักดัน
โดยความต้องการบางอย่าง ณ เวลานั้น ทำไมคนหนึ่งจึงทุ่มเทเวลาและพลังงานอย่างมากเพื่อให้
ได้มาซึ่งความปลอดภัยของตนเองแต่อีกคนหนึ่งกลับทำสิ่งเหล่านั้น เพื่อให้ได้รับการยกย่องนับถือ
จากผู้อื่น คำตอบของมาสโลว์ คือ ความต้องการของมนุษย์จะถูกเรียงตามลำดับจากสิ่งที่กดดันมาก
ที่สุดไปถึงน้อยที่สุด ทฤษฎีของมาสโลว์ได้จัดลำดับความต้องการตามความสำคัญ คือ

1.1 ความต้องการทางกาย (physiological needs) เป็นความต้องการ
พื้นฐาน คือ อาหาร ที่พัก อาศัย ยารักษาโรค

1.2 ความต้องการความปลอดภัย (safety needs) เป็นความต้องการ
ที่เหนือกว่า ความต้องการเพื่อความอยู่รอด เป็นความต้องการในด้านความปลอดภัยจากอันตราย

1.3 ความต้องการทางสังคม (social needs) เป็นการต้องการการ
ยอมรับจากเพื่อน

1.4 ความต้องการการยกย่อง (esteem needs) เป็นความต้องการ
การยกย่องส่วนตัว ความนับถือและสถานะทางสังคม

1.5 ความต้องการให้ตนประสบความสำเร็จ (self – actualization
needs) เป็นความต้องการสูงสุดของแต่ละบุคคล ความต้องการทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จ

2) ทฤษฎีแรงจูงใจของฟรอยด์

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (S. M. Freud) ตั้งสมมุติฐานว่าบุคคลมักไม่รู้ตัวมากนักว่าพลังทางจิตวิทยามีส่วนช่วยสร้างให้เกิดพฤติกรรม ฟรอยด์พบว่าบุคคลเพิ่มและควบคุมสิ่งเร้าหลายอย่าง สิ่งเร้าเหล่านี้อยู่นอกเหนือการควบคุมอย่างสิ้นเชิง บุคคลจึงมีความฝัน พูดคำที่ไม่ตั้งใจ พูด มีอารมณ์อยู่เหนือเหตุผลและมีพฤติกรรมหลอกหลอนหรือเกิดอาการวิตกกังวลอย่างมากขณะที่ซารินี (2535) ได้เสนอทฤษฎีการแสวงหาความพึงพอใจไว้ว่า บุคคลพอใจจะกระทำสิ่งใดๆ ที่ให้มีความสุขและจะหลีกเลี่ยงไม่กระทำในสิ่งที่เขาจะได้รับความทุกข์หรือความยากลำบาก โดยอาจแบ่งประเภทความพอใจกรณีนี้ได้ 3 ประเภท คือ

2.1 ความพอใจด้านจิตวิทยา (psychological hedonism) เป็นพรรณนะของความพึงพอใจว่ามนุษย์โดยธรรมชาติจะมีความแสวงหาความสุขส่วนตัวหรือหลีกเลี่ยงจากความทุกข์ใดๆ

2.2 ความพอใจเกี่ยวกับตนเอง (egoistic hedonism) เป็นพรรณนะของความพอใจว่ามนุษย์จะพยายามแสวงหาความสุขส่วนตัว แต่ไม่จำเป็นว่าการแสวงหาความสุขต้องเป็นธรรมชาติของมนุษย์เสมอไป

2.3 ความพอใจเกี่ยวกับจริยธรรม (ethical hedonism) พรรณนะนี้ถือว่ามนุษย์แสวงหาความสุขเพื่อผลประโยชน์ของมวลมนุษย์หรือสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่และเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ผู้หนึ่งด้วย

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

ไกรยุทธ ธีรตยาภินันท์ ในหนังสือรวมบทความทางวิธีวิทยาการวิจัย เล่ม 1 กล่าวว่าความสัมพันธ์ระหว่าง ผลผลิตของครูกับคุณลักษณะของครูที่ดี คุณวุฒิของครู ความสัมฤทธิ์ผลของครู และคุณภาพของการศึกษา และความแตกต่างระหว่างองค์ประกอบของปัจจัยผลิตกับลักษณะของสิ่งที่ผลิตออกมาปัจจัยผลิตหรือสิ่งที่ป้อนเข้าหรือปัจจัยเข้า (input) ในกระบวนการผลิต (กระบวนการทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดผลอะไรสักอย่างหรือหลายอย่างตามที่ตั้งใจไว้) จะต้องแยกแยะออกจาก ผลที่ได้ออกมา (output and outcome) จากกระบวนการผลิตนั้น ๆ เสมอ โดยปกติเมื่อพูดถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำกัน นิยมพูดถึง “ปัจจัยเข้า” เป็นส่วนใหญ่ (เช่นคน งบประมาณ สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ) ส่วนการพูดถึง “ผล” ของกิจกรรมในรูปของผลผลิตและผลลัพธ์นั้นก็ยังมีบ้าง แต่มีลักษณะที่ลางบวญ ไม่กระชับชัดเจน ที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเท่าไรนัก¹ สภาพเช่นนี้ก็พอ

เข้าใจได้ เนื่องจาก “ผล” ที่ได้ออกมาจากกระบวนการผลิตหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ นั้น ไม่ใช่สิ่งที่เห็นหรือจับต้องได้ง่าย ๆ และเมื่อวิเคราะห์ลึกลงไป กลับมีปัญหาเรื่องความไม่ชัดเจนและความสับสนมากยิ่งขึ้น ดังประจักษ์ชัดจากข้ออภิปรายต่าง ๆ ดังเสนอแล้วข้างต้น ด้วยเหตุผลนี้เองความสนใจที่จะวิเคราะห์วิจัยเรื่องของ “ปัจจัยออก” หรือ “ผล” จึงมีน้อย และหากยังมีความสนใจในกระบวนการผลิตดังกล่าว การวิเคราะห์จะมุ่งไปในเรื่องของ “ปัจจัยเข้า” และแม้ในกรณีที่พูดถึง “ปัจจัยเข้า” ก็มักจะเป็นการอภิปรายในประเด็นปริมาณมากกว่าคุณภาพ ทั้งนี้ด้วยฐานเหตุผลทำนองเดียวกันที่ว่าคุณภาพเป็นสิ่งที่วิเคราะห์ได้ยากกว่าปริมาณ นั่นเอง แท้ที่จริง วิธีการหักเหความสนใจนี้แม้จะเป็นจุดเริ่มต้นที่ไม่ผิด แต่ก็มิใช่ทางเลือกที่ควรทุ่มเทความพยายามทั้งหมดที่มีอยู่โดยละเอียด การวิเคราะห์ผลผลิตและผลลัพธ์ของกระบวนการผลิตไปเลย ผู้สันตติกรณ์บางท่านอาจทักว่า ถ้าปัจจัยเข้าไม่ดีแล้วผลที่ออกมาจะไม่ดีแน่ หรือกล่าวอย่างทันสมัยตามภาษาคอมพิวเตอร์ “ขยะเข้า ขยะออก” ดังนั้น การสามารถวิเคราะห์คุณลักษณะของปัจจัยเข้า และพัฒนาคุณลักษณะของปัจจัยเข้า น่าจะสันนิษฐานว่า “ผลที่ออกมา” (ในรูปแบบใดก็ตาม) ก็จะดีด้วย แม้ว่าเราจะไม่มั่นใจนักว่าผลต่าง ๆ เหล่านี้คืออะไรกันแน่ ข้อเสนอพื้นฐานนี้ไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความมั่นคงเช่นกรณี “ขยะเข้า ขยะออก” นั่นคือ ปัจจัยเข้าที่มีคุณภาพไม่จำเป็นต้องนำไปสู่ผลผลิตและผลลัพธ์ที่ปรารถนา ผลผลิตอาจไม่ออกมาเลย อาจไม่มีคุณภาพ แม้ผลผลิตออกมาแล้วแต่ผลลัพธ์อาจไม่บังเกิดขึ้นและแม้ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นก็อาจไม่ใช่ผลลัพธ์ที่มุ่งหวังไว้แต่แรก โอกาสที่ภาวะเช่นนี้เกิดขึ้นได้ง่ายเป็นสัดส่วนกับความสลับซับซ้อนของกระบวนการผลิตหรือการดำเนินกิจกรรม และความสลับซับซ้อนนี้มีอยู่ให้เห็นในกิจกรรมต่าง ๆ ในภาครัฐบาลและในวงการศึกษา และสภาพของการไม่เกิดผลที่ไม่ต้องการก็เป็นปรากฏการณ์ที่เราพบทราบกันอยู่เสมอ ดังนั้น ความจำเป็นที่ต้องให้ความสนใจในเรื่องผลิตผลและผลลัพธ์ของกระบวนการผลิตจึงยังคงมีอยู่เสมอ และหลีกเลี่ยงไม่ได้ แม้จะไม่ชอบการวิเคราะห์ดังกล่าวก็ตาม ด้วยข้อสังเกตนี้จะขออภิปรายความสัมพันธ์ระหว่างมิติทัศน์ต่าง ๆ ที่เป็นภารกิจหลักของตอนนี้อย่างกว้างขวางในวงการศึกษาไทย คุณลักษณะของคุณสมบัติของครูที่ดี เป็นเรื่องที่มีการศึกษาวิจัยกันอย่างกว้างขวางในวงการศึกษาไทย คุณลักษณะของครูที่ดีมีอยู่อย่างมากมาย สุดแล้วแต่จะเลือกใช้แบบจำลองใดหรือวิธีจัดระบบของคุณสมบัติของครูที่ดี คุณสมบัติของครูที่ดีเหล่านี้ก็ได้มีการสอบถามตรวจสอบจากลูกศิษย์ทุกระดับและได้วิเคราะห์จากลักษณะของครูที่มีการยอมรับกันว่าเป็นครูที่ดีในสายตาของนักเรียน จัดเป็นองค์

ความรู้ที่น่ารู้ น่าสนใจ ชวนให้เข้าใจด้วยว่า “ครูที่มีคุณภาพ” นั้นก็ต้องมีคุณสมบัติอะไรบ้าง แต่ในทัศนะของผู้เขียน คุณสมบัติเหล่านี้ต้องมีการนำมาใช้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ การประเมินผลของการทำงานของครูที่นิยมใช้กันอยู่ในปัจจุบันที่นักการศึกษาได้ช่วยกันพิจารณาขึ้นมานั้นเป็นการประเมินผลจากด้านปัจจัยเข้า ครูที่ได้รับการประเมินในลักษณะนี้อาจผ่านการประเมินผลที่น่าพอใจ แต่เราก็ไม่สามารถสรุปได้อย่างไม่กระดากใจว่า ครูผู้นั้นได้ทำหน้าที่ (ที่จับขึ้นมาวิเคราะห์) อย่างได้ผล ประสิทธิภาพของการทำงานนั้นหากต้องการให้มีความหมายแล้วจะต้องเป็นประสิทธิภาพของการทำงานในรูปของ “ผลงาน” (ผลผลิต/ผลลัพธ์) ที่สร้างสรรค์ออกมาไม่ใช่ปัจจัยที่ใส่เข้าไปโดยผ่านตัวครู (คุณสมบัติของครูในส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการทำงาน-เตรียมสอนดี เข้าชั้นเรียนตรงเวลา มีเอกสารคำสอน (ซีดี) สมบูรณ์แจกให้อธิบายทุกอย่างชัดเจน มีเมตตาต่อผู้เรียน ฯลฯ) แน่จนที่สุด อย่างดีที่เราจะทำได้คือเราตั้งความหวังไว้ว่า ถ้าคุณสมบัติเหล่านี้มีอยู่ในตัวครูแล้ว “ผลงาน” ที่ออกมาควรจะเป็นผลที่ปรารถนาและในระดับที่น่าพอใจ การประเมินผลการทำงานของครูโดยมุ่งเน้นการประเมินคุณสมบัติของครู จึงไม่ใช่การประเมินผลคุณภาพของครูแต่อย่างใด โดยที่เราประเมินผลของการทำงานของครู ไม่ได้อยู่ที่ความสนใจอยากรู้ว่า ครูที่ถูกประเมินนั้นมีคุณสมบัติที่ดี/ไม่ดีอะไรบ้าง แต่อยู่ที่ความสนใจอยากรู้ว่า ผลที่เกิดขึ้นกับลูกศิษย์ในกระบวนการเรียนการสอนยังเกิดขึ้นหรือไม่ เกิดขึ้นในระดับที่ดีขึ้นเลวลง หรือในระดับที่น่าพอใจหรือไม่สำหรับจุดมุ่งหมายเช่นนี้แล้วการประเมินผลคุณภาพของครูก็เป็นภารกิจที่ต้องทำ (ในท้ายที่สุด) คุณสมบัติของครูที่จะหยิบยกขึ้นมาในที่นี้ คือคุณวุฒิของครู คุณวุฒิของครูจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่ถูกหยิบยกมาอ้างและมีความสำคัญในการกำหนดนโยบายการพัฒนากำลังคนในวงการศึกษาโดยที่มีความเชื่อว่าคุณวุฒิของครูที่สูงขึ้น สื่อความสามารถของครูที่เพิ่มขึ้นเป็นส่วนกันเมื่อกำหนดระดับชั้นหรือระดับวิชาที่ครูจะสอนแล้ว การที่ครูที่มีวุฒิปริญญาโทน่าจะทำหน้าที่ได้ผลที่สูงกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ มีการคาดคะเนว่าผลผลิตของครูระดับวุฒิปริญญาโทจะสูงกว่าผลผลิตของครูระดับวุฒิปริญญาตรีในการทำหน้าที่สอนชั้นเดียวกัน โดยตรรกะเช่นนี้ คุณวุฒิของครูชั้นอนุบาลในปัจจุบันจึงมีแนวโน้มที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ และเมื่อระดับอนุบาลเป็นเช่นนี้ คุณวุฒิของครูในระดับประถมและระดับมัธยมก็จะมีวุฒิปริญญาเอกในจำนวนที่มากขึ้น ๆ วิวัฒนาการเช่นนี้ในตัวเองไม่ใช่ว่าเป็นสิ่งเสียหาย แต่เราไม่ควรยอมรับอย่างเหมินเฉย (take it for granted) ว่าผลผลิตของครูจะดีขึ้นจากเดิมจริง เพียงเพราะคุณวุฒิของครูเพิ่มสูงขึ้น คุณวุฒิ

ของครูเป็นองค์ประกอบหนึ่งของปัจจัยเข้า การเพิ่มคุณวุฒิของครูเป็นการเพิ่ม “คุณภาพ” ของครู แต่คุณภาพที่เพิ่มขึ้นนี้จะมีส่วนสร้างสรรค์ “ผล” ที่ออกมาได้มากน้อยเพียงใดนั้นเป็นสิ่งที่รอการพิสูจน์ ไม่ใช่ยอมรับกันง่าย ๆ การเพิ่มคุณวุฒิของครูก็ต้องใช้ทรัพยากรของประเทศและการใช้ทรัพยากรจำนวนนี้จะคุ้มค่าก็ต่อเมื่อการเพิ่มคุณวุฒิของครูนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของ “ผลผลิตและผลลัพธ์” ที่ครูสร้างขึ้นมาอย่างแท้จริง นั่นคือผลิตภาพของครูได้เพิ่มขึ้นเพราะคุณวุฒิของครูเพิ่มขึ้น การพูดถึงคุณวุฒิของครูโดยไม่พยายามวิเคราะห์ว่าคุณวุฒิที่เพิ่มใช้สร้างสรรค์ “ผลผลิตและผลลัพธ์” อะไรบ้างในกระบวนการเรียนการสอนเป็นการพิจารณาปัญหาเพียงจุดเล็ก ๆ เท่านั้นและเมื่อทำความเข้าใจในเรื่องผลผลิตและผลลัพธ์ได้แล้ว การวัดผลิตภาพของครูในกรณีนี้ก็มิมีโอกาสกระทำได้ง่ายขึ้นอีกขั้นหนึ่ง ความสัมฤทธิ์ของครูและผลิตภาพของครู โดยทิม โนทส์ “ผลิตภาพของครู” ไม่เป็นที่รู้จักและเข้าใจกันอย่างกว้างขวางในวงการศึกษไทยทำให้เกิดความคิดในหมู่นักวิชาการศึกษาไทยบางท่านว่า สิ่งที่น่าสนใจไม่ใช่ผลิตภาพของครู แท้ที่จริงสิ่งที่นักการศึกษาไทยควรให้ความสนใจเป็นพิเศษก็คือ “ความสัมฤทธิ์ผล” (achievement) ของครู “ความสัมฤทธิ์ผล” สื่อภาวะที่สามารถทำให้เกิด “ผล” ได้ (ทั้งในระดับปริมาณและในระดับคุณภาพ)ตามที่ได้กำหนดไว้เป็นเป้าหมายหรือความหวังการไม่บรรลุผลในระดับที่ต้องการย่อมสื่อ “ความล้มเหลว” ของการกระทำนั้น ๆ ความล้มเหลวสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่าง “ผล” ที่เป็นเป้าหมาย กับ “ผล” ที่เกิดขึ้นจริง จะมากหรือน้อยเมื่อความหมายของความสัมฤทธิ์ผลเป็นเช่นนี้ ความสัมฤทธิ์ผลของครูก็ต้องวิเคราะห์และวัดจาก “ผล” ที่ครูได้สร้างสรรค์ออกมาในกระบวนการเรียนการสอน เปรียบเทียบกับ “ผล” ที่ระบบการศึกษา/โรงเรียนได้คาดหวังจากครู “ผล” ที่ครูสร้างสรรค์ออกมานี้ มีอะไรบ้าง ระบุและวัดได้อย่างไร เป็นสิ่งที่ต้องศึกษาวิจัย และในการศึกษาวิเคราะห์ประเด็นเหล่านี้ คงจะหลีกเลี่ยงปัญหาต่าง ๆ ที่ได้หยิบยกขึ้นมาอภิปรายแล้วในหัวข้อต่าง ๆ ข้างต้นไม่ได้ และข้อยุติที่พึงได้รับนั้นก็ต้องพยายามหักล้าง (overcome) ปัญหาในการระบุผลผลิตและผลลัพธ์ (ในบทบาทและหน้าที่ต่าง ๆ ของครู)และในการหาวิธีการวัดผลเหล่านี้เพื่อประโยชน์ในการกำหนด “ระดับเป้าหมาย” และในการวัดผลที่ครูได้สร้างสรรค์ให้เกิดขึ้น โปรดสังเกตว่าถ้าการวิเคราะห์สามารถดำเนินการมาถึงจุดนี้ได้แล้ว การวิเคราะห์ผลิตภาพของครูเป็นเรื่องไม่ยากเย็นกว่ากันนัก อนึ่ง ความสัมฤทธิ์ผลของครู เมื่อวิเคราะห์ผ่านผลผลิตและผลลัพธ์ ในลักษณะที่อภิปรายแล้วข้างต้นย่อมสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของการเรียนของลูกศิษย์ ย่อมสื่อสาร

ได้บรรลุผลผลิตและผลลัพธ์ (อย่างน้อยบางรูปแบบ) ที่ครูได้มุ่งมั่นให้เกิดขึ้น การมุ่งหาข้อยุติเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของการเรียนจึงเป็นวิธีหนึ่งของการประเมินความสัมฤทธิ์ผลของครูนั่นเอง และหากการวิเคราะห์ดำเนินการ อย่างถูกต้องตามหลักวิชาแล้ว ข้อมูลที่ได้ก็สามารถใช้วิเคราะห์ความสัมฤทธิ์ผลของครูด้วย

ผลิตภาพของครู เป็นการวัดระดับความสามารถของครูที่จะสร้างสรรค์ผลผลิตและผลลัพธ์ ในหน้าที่ของการเป็นครู ค่าของผลิตภาพของครูในตัวเองไม่มีความหมายที่สมบูรณ์เว้นแต่จะเปรียบเทียบกับผลิตภาพของครูในช่วงเวลาอื่น ทั้งนี้เพื่อสื่อข้อยุติว่า ผลิตภาพของครูดีขึ้นหรือเลวลง ย่อมมีประเด็นนโยบายที่ตามมาเพื่อการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้ดีขึ้น หรือเพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนที่ดีขึ้นแล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีก แต่ระดับค่าของผลิตภาพของครูที่คำนวณวัดได้นี้ ไม่ได้สื่อความสัมฤทธิ์ผลของครูแต่อย่างใด เว้นเสียแต่ว่าได้มีการกำหนดระดับผลิตภาพของครูไว้เป็นระดับเป้าหมาย ถ้าระดับค่าผลิตภาพของครูที่คำนวณวัดได้จริงสูงเท่ากับระดับค่าเป้าหมาย ในแง่นี้ การทำหน้าที่ของการเป็นครูก็ประสบความสำเร็จมีผลสำเร็จตามที่ได้ตั้งความหวังไว้ ในกรณีที่ใช้ผลิตภาพของครูเป็นเครื่องมือในการวัดความสัมฤทธิ์ผลของครู ย่อมสันนิษฐานว่าความสำเร็จของครูในรูปแบบต่าง ๆ ในการทำหน้าที่ของครูนั้นสามารถประเมิน (แบบรวบยอด) ได้จากการดูผลิตภาพของครูเปรียบเทียบกับระดับค่าเป้าหมายแน่นอนวิธีการประเมินความสัมฤทธิ์ผลของครูไม่จำเป็นต้องจำกัดอยู่ที่วิธีประเมินผ่านผลิตภาพของครูเท่านั้น

ผลิตภาพของครูและคุณภาพของการศึกษา ความสัมพันธ์ชุดสุดท้ายที่จัดอภิปรายในที่นี้ คือผลิตภาพของครูคุณภาพของการศึกษา คุณภาพของการศึกษาเป็นมโนทัศน์ที่เข้าใจยากเช่นเดียวกับผลิตภาพของครู แต่ในหมู่นักการศึกษาจะไม่รู้สึกเช่นนั้น เนื่องจาก “คุณภาพ” ของการศึกษานั้นเป็นสิ่งที่พูดกันแล้วก็พอเห็นภาพต่าง ๆ ว่าเป็นอย่างไร แต่ “ผลิตภาพ” เป็นคำต่างถิ่นวิชา อาจไม่ยอมรับไว้เพราะไม่อยากจะคิดต่อและพลอยรู้สึกว้าวุ่นใจได้ยากสิ่งที่เกิดขึ้นตามมาก็คือมีการอภิปรายถึงคุณภาพของการศึกษาอย่างสม่ำเสมอในวงการการศึกษาไทย ถึงกระนั้นความเข้าใจในองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นตัวแปรกำหนดคุณภาพของการศึกษาในประเทศไทย ก็ไม่กระจับริดคุณชนิดที่สามารถวิเคราะห์และระบุอย่างเป็นกิจจะลักษณะได้ว่า มันมีอะไรบ้าง มีมิติอะไรบ้างเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบนั้น ๆ และจะวัดมิติเหล่านี้ตลอดจนอิทธิพลของมิติเหล่านี้ต่อคุณภาพของการศึกษาสิ่งที่เห็นกันเป็นปกติก็คือการกล่าวถึงคุณภาพของการศึกษาอย่างผ่าน ๆ แม้ในกรณีที่มิ

รายละเอียดพอสมควรก็เป็นรายละเอียดที่จับยึดเป็นข้อสรุปที่มันเหมาะได้ยาก และที่สำคัญก็คือ การพูดถึงคุณภาพของการศึกษายังไม่มีความซึ่งในสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้เขียน เรียกว่า ผลผลิตและผลลัพธ์ ของครูในการทำหน้าที่ครูในกระบวนการเรียนการสอน คุณภาพของการศึกษาจะสูงหรือต่ำ จะต้องประเมินจากปริมาณและคุณภาพของผลผลิตเพราะผลลัพธ์ที่ครูได้สร้างสรรค์ขึ้นมาในระบบ การศึกษาในโรงเรียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การศึกษาอย่างเป็นทางการ (formal education) ไม่ได้ เกิดขึ้นอย่างลอย ๆ และไม่ได้เกิดขึ้นเพราะนักเรียนอยู่ใน “โรงเรียน” แต่เกิดขึ้นเพราะปฏิสัมพันธ์ ระหว่าง “ครู” (ในบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ) และ “นักเรียน” ภายในบริบทของโรงเรียน ในสภาพเช่นนี้ การวิเคราะห์คุณภาพของการศึกษาควรมีจุดเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ผลผลิตและผลลัพธ์ของครู ในกระบวนการเรียนการสอน ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพของการศึกษาที่ได้มาโดยไม่ได้ผ่านการ วิเคราะห์ปริมาณและคุณภาพของผลผลิตและผลลัพธ์ของครู ย่อมเป็นข้อสรุปที่ลำเอียง ไม่ ครอบคลุมและคงไม่ถูกต้อง และต้องนำไปใช้ชี้ประเด็นนโยบายด้วยความระมัดระวัง

นิภา กุญษ์ศักดิ์ การเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ผ่านโครงการจิตอาสา เป็น การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและบุคลิกอุปนิสัยของบัณฑิตในยุคศตวรรษที่ 21 โดยให้บัณฑิต มีจิตพร้อมที่จะสละเวลา คำนึงถึงส่วนรวม คำนึงถึงผู้อื่น คำนึงถึงประโยชน์สุขของผู้อยู่ร่วมใน สังคมเดียวกัน และแสดงออกในรูปของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจ และมุ่งประพฤติ ปฏิบัติให้ผู้อื่นมีความสุข โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความตั้งใจดีและเจตนาดี ซึ่งการเสริมสร้าง คุณลักษณะดังกล่าวนี้จะสอดคล้องกับคุณธรรม ตามกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวที่มีพระราชประสงค์ให้ประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่าคิด พุฒ ทำช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อ ประสานประโยชน์ให้แก่ตนเอง แก่ผู้อื่น และประเทศชาติให้มีความเจริญรุ่งเรืองสืบไป ทั้งยัง สอดคล้องกับหลักธรรมและหลักปฏิบัติในศาสนาต่างๆ เช่น ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ และ ศาสนาพุทธรวมทั้งยังตรงตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาอีกด้วย หลังจากที่คุณเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมโครงการจิตอาสาแล้ว ผู้เรียนเกิดความ อิ่มใจ ซาบซึ้งใจปีติสุข และอยากกลับไปทำกิจกรรมจิตอาสา

ศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ (2547) การศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงาน ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบระดับความพึง พอใจของนายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยทักษิณที่ปฏิบัติงานอยู่ ในสถานประกอบการของนายจ้าง ประชากรในการศึกษารวบรวมจากบัณฑิตของมหาวิทยาลัย ทักษิณซึ่งเข้ารายงานตัวรับพระราชทานปริญญาบัตร ประจำปีการศึกษา 2547 และได้แจ้งข้อมูล

สถานภาพทำงานไว้กับมหาวิทยาลัย แจกแจงตามประเภทของสถานประกอบการได้ 4 ประเภท ได้แก่ หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ เอกชน และอื่นๆ รวม 769 ราย ผู้วิจัยได้ทำสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นอย่างง่าย จำนวน 194 ตัวอย่าง ทำการสำรวจข้อมูลคุณลักษณะของบัณฑิตโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 155 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.31 ผลการศึกษาพบว่า นายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตของมหาวิทยาลัย ทักษะในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.8537) องค์ประกอบหลักที่นายจ้างมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และมนุษยสัมพันธ์ (ค่าเฉลี่ย = 3.9687) อันดับที่สอง คือด้านความรับผิดชอบต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ นายจ้างมีความพึงพอใจระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.9520) และ อันดับที่ 3 คือด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการ/วิชาชีพ นายจ้างมีความพึงพอใจระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.6919) สำหรับองค์ประกอบย่อยที่นายจ้างมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตของมหาวิทยาลัย ทักษะมากที่สุด ได้แก่ ความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบต่องานที่ทำและอุทิศเวลา ความขยันหมั่นเพียรและกระตือรือร้นในการทำงาน การปฏิบัติงานตามกฎระเบียบของหน่วยงาน สำหรับองค์ประกอบย่อยที่นายจ้างมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตของมหาวิทยาลัย ทักษะน้อยที่สุด ได้แก่ ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ (ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาอื่นๆ) ความสามารถในการวางแผนการทำงาน ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และความสามารถในการทำงานเป็นทีม

สรุปภาพรวมที่ได้จากการวิจัยนี้พบว่า นายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิต ได้สะท้อนภาพลักษณ์ คุณลักษณะสำคัญของบัณฑิตจากมหาวิทยาลัย ทักษะมีความสอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ ในการผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัย ทักษะที่กำหนดไว้ว่า บัณฑิตจากมหาวิทยาลัย ทักษะเป็นผู้รอบรู้ สู้งาน และมีประสบการณ์เชิงปฏิบัติ ผลสำเร็จของการหล่อหลอมดังกล่าวเกิดจากการจัดโปรแกรมการศึกษา การจัดรายวิชาศึกษาทั่วไป การพัฒนากิจการนิสิต บุคลากรของมหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบกันเป็นสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาและวัฒนธรรมอันสมบูรณ์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่นและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้ลำดับการศึกษาดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

สถานศึกษาทุกระดับชั้นทุกโรงเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 112 โรงเรียน ที่มี บัณฑิตครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในปัจจุบัน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

สถานศึกษาทุกระดับชั้นทุกโรงเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 112 โรงเรียน ที่มี บัณฑิตครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในปัจจุบัน ข้อมูลจากศูนย์ฝึก วิชาชีพคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ในเขตจังหวัด เพชรบูรณ์ 112 แห่ง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของบัณฑิตครู ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบประเมินมีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บัณฑิต

1. ชื่อสถานประกอบการ
2. ประเภทหน่วยงาน
3. ตำแหน่งผู้ประเมินบัณฑิต

4. เพศของผู้ประเมิน
5. อายุของผู้ประเมิน
6. สาขาวิชาของบัณฑิตที่ทำงานกับท่าน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิต
ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ต่อความสามารถในการปฏิบัติงาน
ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา

1. คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ
 - 1.1 มีคุณธรรม จริยธรรม
 - 1.2 ตระหนักในศิลปวัฒนธรรมของชาติ
 - 1.3 มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยต่อตนเอง
 - 1.4 มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยและเคารพกติกาและระเบียบของสังคม
 - 1.5 มีความซื่อสัตย์ สุจริต
 - 1.6 ตรงต่อเวลา
 - 1.7 สุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน และมีสัมมาคารวะ
 - 1.8 ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ
 - 1.9 เสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อุทิศตนและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
 - 1.10 แต่งกายในสถานที่ทำงานเหมาะสม ถูกกาลเทศะ
 - 1.11 พยายามใฝ่หาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนางาน
 - 1.12 พยายามใฝ่หาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง
2. ด้านความรู้
 - 2.1 มีความรู้ ความสามารถด้านวิชาการตามสาขาที่เรียนมาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง และวิชาชีพในสาขาวิชา
 - 2.2 นำความรู้มาปรับ/ประยุกต์ใช้ในการทำงาน
 - 2.3 สามารถนำความรู้ที่เรียนมาต่อยอดองค์ความรู้ในสาขาวิชาได้
 - 2.4 สามารถในการแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม

2.5 สามารถแก้ไขปัญหาและเสนอข้อโต้แย้งในสถานการณ์อื่น ๆ และ
แก้ปัญหาในการทำงาน

ตอนที่ 3 ปัญหา / ข้อเสนอแนะ และความต้องการคุณลักษณะของบัณฑิตที่ผู้ใช้บัณฑิต
พึงประสงค์ (เพิ่มเติม)

3.2.2 การกำหนดระดับในแบบประเมินให้มี 5 ระดับ คือ 1,2,3,4 และ 5

โดย	1	หมายถึง น้อยที่สุด หรือ มีพฤติกรรมที่แสดงออกไม่บ่อยเลย
	2	หมายถึง น้อย หรือ มีพฤติกรรมที่แสดงไม่บ่อย
	3	หมายถึง ปานกลาง หรือ มีพฤติกรรมที่แสดงออกบ่อย
	4	หมายถึง มาก หรือ มีพฤติกรรมที่แสดงออกบ่อยมาก
	5	หมายถึง มากที่สุด หรือ มีพฤติกรรมที่แสดงออกบ่อยมากที่สุด

3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

3.3.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น โดยการศึกษารายละเอียดข้อมูลจากตำรา หลักสูตรครุศาสตร์
บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มาตรฐานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และงานวิจัยที่
เกี่ยวข้อง (นิรขรา ไชยแสง และ ศศิธร คลปัดชา, 2555)

3.3.2 กำหนดขอบเขตของเนื้อหาแบบสอบถามโดยพิจารณาจากกรอบมาตรฐาน
คุณลักษณะบัณฑิตครู

3.3.3 ตรวจสอบความเที่ยงของเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษา โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน 4 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญทางการสร้างเครื่องมือ และมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรครุ
ศาสตร์ ตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขข้อมูล

3.4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.4.1 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมสำรวจข้อมูลของบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2555 ในส่วนของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานใน
ปัจจุบัน และจัดส่งแบบสอบถามโดยทางไปรษณีย์

3.4.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ตอบกลับทางไปรษณีย์

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ประมวลข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ คือ การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เกณฑ์การแปลค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

4.50 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด หรือ มีพฤติกรรมที่แสดงออกบ่อยมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	มาก หรือ มีพฤติกรรมที่แสดงออกบ่อยมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	ปานกลาง หรือ มีพฤติกรรมที่แสดงออกบ่อย
1.50 – 2.49	หมายถึง	น้อย หรือ มีพฤติกรรมที่แสดงออกไม่บ่อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด หรือ มีพฤติกรรมที่แสดงออกไม่บ่อยเลย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สำรวจคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ในสถานศึกษาที่บัณฑิตปฏิบัติหน้าที่เป็นครูที่อยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้แบบสอบถามมีประเด็นคำถามดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บัณฑิต

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา

ตอนที่ 3 ปัญหา / ข้อเสนอแนะ และความต้องการคุณลักษณะของบัณฑิตที่ใช้บัณฑิตพึงประสงค์ (เพิ่มเติม)

4.1 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บัณฑิตที่ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บัณฑิตที่ตอบแบบประเมินจำแนกตาม ประเภท หน่วยงาน ตำแหน่งผู้ประเมิน เพศ และอายุ

ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บัณฑิตที่ตอบแบบประเมิน		จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประเภท หน่วยงาน	การศึกษาก่อนระดับประถมศึกษา	3	4.76
	การศึกษาระดับประถมศึกษา	17	26.98
	การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	19	30.16
	การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	19	30.16
	ไม่ระบุ	5	7.94
	รวม	63	100.00
ตำแหน่ง ผู้ประเมิน	ผู้อำนวยการ	31	30.16
	รองผู้อำนวยการ	7	11.11

ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บัณฑิตที่ตอบแบบประเมิน		จำนวน (คน)	ร้อยละ
บัณฑิต	หัวหน้างานโดยตรง	11	17.46
	อื่นๆ ไม่ระบุ	14	22.22
	รวม	63	100.00
เพศของผู้ประเมิน	ชาย	33	52.38
	หญิง	30	47.62
	รวม	63	100.00
อายุของผู้ประเมิน	ต่ำกว่า 30 ปี	4	6.35
	31 – 39 ปี	4	6.35
	40 – 49 ปี	14	22.22
	50 – 59 ปี	41	65.08
	รวม	63	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่มาจากสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ร้อยละ 30.16 เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ร้อยละ 30.16 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 52.38 อายุระหว่าง 50 – 59 ปี ร้อยละ 65.08

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของบัณฑิตที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนที่ตอบแบบประเมินจำแนกตาม สาขาวิชา

สาขาวิชาของบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การศึกษาคณิตศาสตร์	10	14.08
การศึกษาด้านวิทยาศาสตร์	15	21.13
การศึกษาพลศึกษาและสุขศึกษา	7	9.86
การศึกษาภาษาอังกฤษ	19	26.76
การศึกษาวิทยาศาสตร์ทั่วไป	17	23.94
อื่นๆ ไม่ระบุ	3	4.23
รวม	71	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่าร้อยละของบัณฑิตที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนจากผลของการตอบแบบสอบถามจำนวน 63 โรงเรียนสูงสุด คือสาขาวิชาการศึกษามหาวิทยาลัย ร้อยละ 26.76 รองลงมาเป็นสาขาการศึกษาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ร้อยละ 23.94 การศึกษาปฐมวัย ร้อยละ 21.13 การศึกษาคณิตศาสตร์ ร้อยละ 14.08 และการศึกษาพลศึกษาและสุขศึกษา ร้อยละ 9.86 ตามลำดับ

4.1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ตารางที่ 3 แสดงระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิต

รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ			
1.1 มีคุณธรรม จริยธรรม	4.33	0.62	มาก
1.2 ตระหนักในศิลปวัฒนธรรมของชาติ	4.28	0.58	มาก
1.3 มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยต่อตนเอง	4.31	0.64	มาก
1.4 มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยและเคารพกติกาและระเบียบของสังคม	4.37	0.63	มาก
1.5 มีความซื่อสัตย์ สุจริต	4.61	0.52	มาก
1.6 ตรงต่อเวลา	4.18	0.74	มาก
1.7 สุขภาพ อ่อนนุ่มถ่อมตน และมีสัมมาคารวะ	4.59	0.58	มาก
1.8 ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.52	0.62	มาก
1.9 เสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อุทิศตนและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	4.26	0.70	มาก
1.10 แต่งกายในสถานที่ทำงานเหมาะสม ถูกกาลเทศะ	4.62	0.58	มาก
1.11 พยายามใฝ่หาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนางาน	4.11	0.73	มาก
1.12 พยายามใฝ่หาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง	4.15	0.70	มาก

รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
รวม	4.36	0.18	มาก
2. ด้านความรู้			
2.1 มีความรู้ ความสามารถด้านวิชาการตามสาขาที่เรียนมา หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง และวิชาชีพในสาขาวิชา	4.21	0.66	มาก
2.2 นำความรู้มาปรับ/ประยุกต์ใช้ในการทำงาน	4.20	0.67	มาก
2.3 สามารถนำความรู้ที่เรียนมาต่อยอดองค์ความรู้ในสาขาวิชาได้	4.10	0.64	มาก
2.4 สามารถในการแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม	4.03	0.67	มาก
2.5 สามารถแก้ไขปัญหาและเสนอข้อโต้แย้งในสถานการณ์อื่น ๆ และแก้ปัญหาในการทำงาน	3.94	0.64	ปานกลาง
2.6 มีการบ่มเพาะประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพที่ศึกษาขึ้นพื้นฐานตามหลักสูตรกำหนด	4.31	0.71	มาก
2.7 ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน	4.19	0.67	มาก
รวม	4.11	0.12	มาก
3. ด้านทักษะทางปัญญา			
3.1 มีวิสัยทัศน์ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน	4.21	0.72	มาก
3.2 สามารถตัดสินใจในงานที่ได้รับมอบหมาย	4.05	0.63	มาก
3.3 วางแผนหรือการเตรียมการก่อนการทำงาน	4.15	0.64	มาก
3.4 สามารถจัดลำดับความสำคัญของงานได้สอดคล้องกับเวลา	4.03	0.57	มาก
3.5 สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ และมีทักษะในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล	4.00	0.62	มาก

รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
3.6 ความสามารถในการเรียนรู้งาน	4.31	0.70	มาก
รวม	4.13	0.12	มาก
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ			
4.1 ปฏิบัติตามหน้าที่โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น	4.44	0.66	มาก
4.2 มีภาวะผู้นำในการทำงานของกลุ่ม	4.21	0.65	มาก
4.3 มีทักษะในการทำงานเป็นทีม เพื่อบรรลุเป้าหมายของงานหรือองค์กร	4.34	0.65	มาก
4.4 ได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน	4.28	0.68	มาก
4.5 มีมนุษยสัมพันธ์ และสามารถปรับตัวทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.50	0.62	มาก
รวม	4.35	0.12	มาก
5. ด้านทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี			
5.1 มีความสามารถในการวิเคราะห์ด้วยกระบวนการทางคณิตศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์อย่างมีวิจารณญาณเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ	4.13	0.69	มาก
5.2 มีความรู้ทางด้านทักษะภาษาไทย รวมทั้งสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.26	0.67	มาก
5.3 มีความรู้ทางด้านทักษะต่างประเทศ รวมทั้งสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.73	0.68	ปานกลาง
5.4 มีความรู้ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาความรู้เพื่อนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.23	0.61	มาก
5.5 สามารถสรุปประเด็น หัวข้อการประชุม การสนทนา	4.11	0.67	มาก

รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
ได้ถูกต้องชัดเจน			
รวม	4.09	0.21	มาก
6. ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้			
6.1 มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบ อย่างสร้างสรรค์	4.09	0.76	มาก
6.2 มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่หลากหลาย	4.18	0.64	มาก
6.3 มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในวิชาเอกที่จะสอนอย่างบูรณาการ	4.31	0.62	มาก
6.4 มีความสามารถในการผลิตและใช้สื่อในการสอน	3.92	0.71	ปานกลาง
6.5 มีความสามารถในการควบคุมชั้นเรียน	4.03	0.68	มาก
6.6 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	4.03	0.60	มาก
6.6 มีความสามารถด้านการวัดและประเมินผล	3.97	0.58	ปานกลาง
รวม	4.08	0.13	มาก
ภาพรวม	4.21	0.19	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตครูศาสตร์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก หรือเห็นว่าบัณฑิตมีการแสดงพฤติกรรมของคุณลักษณะครูบ่อยมาก ค่าเฉลี่ย 4.21 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.19 ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.36 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.18 พฤติกรรมของบัณฑิตที่แสดงค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน และมีสัมมาคารวะ มีค่าเฉลี่ย 4.59 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 และ

พฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ พยายามใฝ่หาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนางาน มีค่าเฉลี่ย 4.11 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73

คุณลักษณะด้านความรู้ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.11 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.12 พฤติกรรมของบัณฑิตที่แสดงค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นำความรู้มาปรับ/ประยุกต์ใช้ในการทำงาน มีค่าเฉลี่ย 4.20 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 และพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ แก้ไขปัญหาและเสนอข้อโต้แย้งในสถานการณ์อื่น ๆ และแก้ปัญหาในการทำงาน มีค่าเฉลี่ย 3.94 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64

คุณลักษณะด้านทักษะทางปัญญา ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.13 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.12 พฤติกรรมของบัณฑิตที่แสดงค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความสามารถในการเรียนรู้งาน มีค่าเฉลี่ย 4.31 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70 และพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ และมีทักษะในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ย 4.00 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62

คุณลักษณะด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.35 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.12 พฤติกรรมของบัณฑิตที่แสดงค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีมนุษยสัมพันธ์ และสามารถปรับตัวทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีค่าเฉลี่ย 4.50 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 และพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีภาวะผู้นำในการทำงานของกลุ่ม มีค่าเฉลี่ย 4.21 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65

คุณลักษณะด้านทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.09 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.21 พฤติกรรมของบัณฑิตที่แสดงค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความรู้ทางด้านทักษะภาษาไทย รวมทั้งสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย 4.26 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 และพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีความรู้ทางด้านทักษะต่างประเทศ รวมทั้งสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย 3.73 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68

คุณลักษณะทักษะด้านการจัดการเรียนรู้ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.08 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.13 พฤติกรรมของบัณฑิตที่แสดงค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในวิชาเอกที่จะสอนอย่างบูรณาการ มีค่าเฉลี่ย 4.31 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62

และพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีความสามารถในการผลิตและใช้สื่อในการสอน มีค่าเฉลี่ย 3.92 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 และพฤติกรรมที่แสดงว่ามีความสามารถด้านการวัดและประเมินผลต่ำ มีค่าเฉลี่ย 3.97 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58

ตารางที่ 4 แสดงระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ “บัณฑิตมีความรู้ สู้งาน”

รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. บัณฑิตมีความรู้			
1.1 มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานในสาขาวิชาเอก	4.20	0.63	มาก
1.2 มีความสามารถในการบูรณาการ/ ประยุกต์สาขาวิชาเอกกับสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง	4.03	0.57	มาก
1.3 สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.26	0.65	มาก
1.4 มีความใฝ่รู้ และเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้ความรู้ที่ทันยุคทันสมัยสามารถมาปรับใช้ในการทำงาน	4.11	0.63	มาก
รวม	4.15	0.10	มาก
2. บัณฑิตสู้งาน			
2.1 ความขยันหมั่นเพียร	4.36	0.67	มาก
2.2 ความอดทนในการปฏิบัติงาน	4.38	0.75	มาก
2.3 มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน เพื่อนร่วมงานผู้บังคับบัญชา	4.56	0.59	มาก
รวม	4.43	0.11	มาก
ภาพรวม	4.27	0.18	มาก

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ “บัณฑิตมีความรู้ สู้งาน” ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก หรือเห็นว่าบัณฑิตมีการแสดงพฤติกรรมของคุณลักษณะที่ตรงตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยพอสมควร ค่าเฉลี่ย 4.27 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.18 ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

คุณลักษณะที่แสดงว่าบัณฑิตมีความรู้ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.15 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.10 พฤติกรรมของบัณฑิตที่แสดงค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย 4.26 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 และพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีความสามารถในการบูรณาการ/ประยุกต์สาขาวิชาเอกกับสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ย 4.03 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.57

คุณลักษณะที่แสดงว่าบัณฑิตสู้งาน ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.43 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.11 พฤติกรรมของบัณฑิตที่แสดงค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีเจตคติที่ดีต่อการทำงานเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา มีค่าเฉลี่ย 4.56 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.59 และพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความขยันหมั่นเพียร มีค่าเฉลี่ย 4.36 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67

ตารางที่ 5 ผลการประเมินความพึงพอใจในภาพรวมในทุกด้าน

รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ	4.36	0.18	มาก
2. ด้านความรู้	4.11	0.12	มาก
3. ด้านทักษะทางปัญญา	4.13	0.12	มาก
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.35	0.12	มาก
5. ด้านทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี	4.09	0.21	มาก
6. ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้	4.08	0.13	มาก

7. ด้านคุณลักษณะของบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ “บัณฑิตมีความรู้คู่งาน”	4.27	0.18	มาก
รวม	4.20	0.12	มาก

จากตารางที่ 5 ผลการประเมินความพึงพอใจในภาพรวมในทุกด้าน พบว่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.20 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.12 คุณลักษณะของบัณฑิตที่แสดงค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ค่าเฉลี่ย 4.35 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.12 และคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ทักษะด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.08 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.13

4.2 ปัญหา / ข้อเสนอแนะ และความต้องการคุณลักษณะของบัณฑิตที่ผู้ใช้บัณฑิตพึงประสงค์

พบข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ประเมินในการสร้างคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ดังต่อไปนี้

1. ต้องการให้หลักสูตรวิชาสร้างเจตคติที่ดีของบัณฑิตต่อการสอน และเพื่อนร่วมงาน
2. บัณฑิตขาดเรื่องของการใฝ่รู้และการพัฒนาตนเอง
3. บัณฑิตมีการสอนที่ไม่หลากหลายตามลักษณะของผู้เรียน ไม่สามารถบูรณาการวิชาเอกกับศาสตร์ด้านอื่นได้
4. บัณฑิตมีความรู้ด้านภาษาอังกฤษและเทคโนโลยีต่ำ
5. บัณฑิตขาดเรื่องจิตสาธารณะ ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ความละเอียดรอบครอบต่องานที่ทำ การปรับตัว มนุษยสัมพันธ์
6. บัณฑิตควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพเพื่อการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกัน
7. บัณฑิตต้องมีความศรัทธาในวิชาชีพ และมุ่งมั่นในการสอน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยการวิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่นและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากผู้ใช้บัณฑิตจำนวน 112 โรงเรียนที่ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามความพึงพอใจไปถึง มีโรงเรียนหรือโรงเรียนตอบแบบสอบถามกลับมาจำนวน 63 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 56.25 จากจำนวนผู้ใช้บัณฑิตทั้งหมด โรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามสูงสุด คือโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 30.16 ตำแหน่งของผู้ประเมินที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากคือตำแหน่งผู้อำนวยการ ร้อยละ 31.16 เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 52.38 อายุเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 50 – 59 ปี สาขาวิชาที่มีนักศึกษาปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนและมีผู้ใช้บัณฑิตตอบแบบประเมินสูงสุด คือสาขาวิชาการศึกษาภาษาอังกฤษ ร้อยละ 26.76 และผลจากการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ สามารถนำมาสรุปเป็นข้อดีและข้อด้อยของบัณฑิตครุศาสตร์โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุดเป็นข้อดี และค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำสุดเป็นข้อด้อยที่ควรพัฒนา ดังนี้

จากการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 6 ของบัณฑิตครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ สรุปพฤติกรรมย่อยที่บัณฑิตครุศาสตร์แสดงออกบ่อยมากที่สุด ($\bar{X}=4.50 - 5.00$) ดังนี้ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย

ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ

1. แต่งกายในสถานที่ทำงานเหมาะสม ถูกกาลเทศะ
2. มีความซื่อสัตย์ สุจริต
3. สุขภาพ อ่อนนุ่มถ่อมตน และมีสัมมาคารวะ
4. ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

ด้านความรู้

ไม่มีพฤติกรรมย่อยใดที่บัณฑิตครุศาสตร์ แสดงออกบ่อยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50 - 5.00$) ในด้านความรู้ แต่มีพฤติกรรมย่อยที่แสดงออกบ่อยมาก ($\bar{X} = 3.50 - 4.49$) ดังนี้

1. มีการบ่มเพาะประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพที่ศึกษาขึ้นพื้นฐานตามหลักสูตรกำหนด
2. มีความรู้ ความสามารถด้านวิชาการตามสาขาที่เรียนมาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง และวิชาชีพในสาขาวิชา
3. นำความรู้มาปรับ/ประยุกต์ใช้ในการทำงาน
4. ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน
5. สามารถนำความรู้ที่เรียนมาต่อยอดองค์ความรู้ในสาขาวิชาได้
6. สามารถในการแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม
7. สามารถแก้ไขปัญหาและเสนอข้อโต้แย้งในสถานการณ์อื่น ๆ และแก้ปัญหาในการทำงาน

ด้านทักษะทางปัญญา

ไม่มีพฤติกรรมย่อยใดที่บัณฑิตครุศาสตร์ แสดงออกบ่อยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50 - 5.00$) ในด้านทักษะทางปัญญา แต่มีพฤติกรรมย่อยที่แสดงออกบ่อยมาก ($\bar{X} = 3.50 - 4.49$) ดังนี้

1. ความสามารถในการเรียนรู้งาน
2. มีวิสัยทัศน์ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน
3. วางแผนหรือการเตรียมการก่อนการทำงาน
4. สามารถตัดสินใจในงานที่ได้รับมอบหมาย
5. สามารถจัดลำดับความสำคัญของงานได้สอดคล้องกับเวลา
6. สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ และมีทักษะในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

มีพฤติกรรมย่อยที่บัณฑิตครุศาสตร์ แสดงออกบ่อยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50 - 5.00$) คือ มีมนุษยสัมพันธ์ และสามารถปรับตัวทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ในด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และมีพฤติกรรมย่อยที่แสดงออกบ่อยมาก ($\bar{X} = 3.50 - 4.49$) ดังนี้

1. ปฏิบัติตามหน้าที่โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

2. มีทักษะในการทำงานเป็นทีม เพื่อบรรลุเป้าหมายของงานหรือองค์กร
3. ได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน
4. มีภาวะผู้นำในการทำงานของกลุ่ม

ด้านทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี

ไม่มีพฤติกรรมย่อยใดที่บัณฑิตครุศาสตร์ แสดงออกบ่อยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50 - 5.00$) ในด้านทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี แต่มีพฤติกรรมย่อยที่แสดงออกบ่อยมาก ($\bar{X} = 3.50 - 4.49$) ดังนี้

1. มีความรู้ทางด้านทักษะภาษาไทย รวมทั้งสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. มีความรู้ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาความรู้เพื่อนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีความสามารถในการวิเคราะห์ด้วยกระบวนการทางคณิตศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์อย่างมีวิจารณญาณเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ
4. สามารถสรุปประเด็น หัวข้อการประชุม การสนทนาได้ถูกต้องชัดเจน
5. มีความรู้ทางด้านทักษะต่างประเทศ รวมทั้งสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้

ไม่มีพฤติกรรมย่อยใดที่บัณฑิตครุศาสตร์ แสดงออกบ่อยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50 - 5.00$) ในด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ แต่มีพฤติกรรมย่อยที่แสดงออกบ่อยมาก ($\bar{X} = 3.50 - 4.49$) ดังนี้

1. มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในวิชาเอกที่จะสอนอย่างบูรณาการ
2. มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่หลากหลาย
3. มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบ อย่างสร้างสรรค์
4. มีความสามารถในการควบคุมชั้นเรียน และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้
5. มีความสามารถด้านการวัดและประเมินผล
6. มีความสามารถในการผลิตและใช้สื่อในการสอน

คุณลักษณะของบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ “บัณฑิตมีความรู้คู่คุณธรรม” ในภาพรวมบัณฑิตมีการแสดงออกของพฤติกรรมตามเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับการแสดงออกบ่อยมาก ($\bar{X} = 3.50 - 4.49$)

ผลสรุปการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตไม่มีพฤติกรรมใดที่บัณฑิตครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์มีการแสดงออกบ่อยหรือไม่บ่อยเลย ($\bar{X} = 1.00 - 3.49$)

5.2 จากข้อเสนอแนะของผู้ใช้บัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ดำเนินการสอนในสาขาวิชาชีพครูมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน ตั้งแต่เป็นวิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพดีสู่สังคม แต่อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ต่างๆ ทางเศรษฐกิจ สังคม ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาในยุคปัจจุบันคุณภาพของบัณฑิตไม่ได้เกิดขึ้นจากการผ่านเข้าไปศึกษาในสถานศึกษาครบหลักสูตรแล้วก็จะได้ตัวบัณฑิตที่มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ สถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษา ตลอดจนการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาบัณฑิตด้านต่างๆ จำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาบัณฑิต พื้นฐานดั้งเดิมของแต่ละบุคคลก็เป็นปัจจัยหลักที่ติดตัวไปตลอด เมื่อบัณฑิตสำเร็จการศึกษา เดินออกจากสถานศึกษาเข้าสู่โรงเรียนจึงเป็นไปได้ว่าจะพบเห็นบุคลิกภาพต่างๆ ทั้งที่สร้างความประทับใจและความขัดแย้งในระดับต่างๆ แก่เพื่อนร่วมงานในทุกระดับ ผู้วิจัยจึงเปิดโอกาสให้ผู้ประเมินแสดงความเห็นในเชิงเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง แก้ไข หรือส่งเสริมให้บัณฑิตมีคุณภาพเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานตามเป้าหมายโดยรวม โดยภาพรวมของความคิดเห็นเพิ่มเติมที่ได้จากแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับระดับความที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อยดังกล่าวแล้ว สรุปเป็นความเห็นว่ สิ่งที่คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ควรปรับปรุงคือ การจัดบรรยากาศสร้างเสริม บ่มเพาะด้านคุณธรรม จริยธรรม การวางแผนงานเพื่อการพัฒนาตนและงานที่เกี่ยวข้อง การแสวงหาความรู้ตามรูปแบบของการศึกษาตลอดชีพ การเสริมสร้างประสบการณ์ด้านการสื่อสารผ่านสื่อเทคโนโลยี เช่น ระบบคอมพิวเตอร์ต่างๆ และที่สำคัญ คือ การเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการสื่อสารพื้นฐานของมนุษย์ ได้แก่ ทักษะทางด้านภาษา ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่นๆ

บรรณานุกรม

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 2552. กรุงเทพมหานคร.

ไกรยุทธ ชีรตยาสินันท์; สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ “บรรณาธิการ”. รวมบทความทางวิธีวิทยาการวิจัย

เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541

ชูชาติ อาริจิตรานุสรณ์. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์. คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2009

นิภา กุ่มพษ์ศักดิ์. การเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ผ่านโครงการจิตอาสา. วารสาร สถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ.

นิรชรา ไชยแสง และ ศศิธร คลปัดชา. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการของคณะ และคุณภาพการสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาคุณภาพบัณฑิตที่พึงประสงค์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2554. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2555

ประเสริฐ. ทฤษฎีความพึงพอใจ. [online]. GotoKnow 2556. แหล่งที่เข้าถึง : [https://www.gotoknow.org/posts/492000%20\(12\)](https://www.gotoknow.org/posts/492000%20(12)). [11 ธันวาคม 2557]

ศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ. คุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ. มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2547

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554. กรุงเทพมหานคร, 2554

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ประวัตินักวิจัย

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวน้ำฝน เบ้าทองคำ
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss Namfon Baowthongkum
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน
3670100296849
3. ตำแหน่งปัจจุบัน
อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษา (วิทยาศาสตร์ทั่วไป) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบูรณ์
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และไปรษณีย์
อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail)
สาขาวิชาการศึกษา (วิทยาศาสตร์ทั่วไป) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 67000
E-mail namfon_wk@hotmail.com ; namfon_wk@yahoo.com
เบอร์โทรศัพท์ 086-400-2216
5. ประวัติการศึกษา

ระดับปริญญา	สถานศึกษา	ปีที่สำเร็จ	ประเทศ
วท.บ.(เคมี)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2547	ประเทศไทย
วท.ม. (สาขาเคมีประยุกต์)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2554	ประเทศไทย